Mihail Albici

# DESPRE DREPT CA FENOMEN COMPLEX AL VIEȚII SOCIALE

*Prezenta lucrare se dorește a fi o scriere menită să contribuie la cunoașterea realității juridice ca fenomen social și este destinată celor care, fără a fi juriști, înțeleg spiritul dreptului.*

Mihail Albici

Mihail Albici

# DESPRE DREPT CA FENOMEN COMPLEX AL VIEȚII SOCIALE

**Universul Juridic**
București
-2015-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
**S.C. Universul Juridic S.R.L.**
Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris
al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**
**ALBICI, MIHAIL**
**Despre drept ca fenomen complex al vieții sociale** /
Mihail Albici. - Bucureşti : Universul Juridic, 2015
Bibliogr.
ISBN 978-606-673-556-8

34

**REDACȚIE:** tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

**DEPARTAMENTUL DISTRIBUȚIE:** tel.: **021.314.93.15**
fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

**www.universuljuridic.ro**

*Ubi societas, ibi ius.*

„Unde există societate, acolo există şi drept."

(adagiu latin care acreditează ideea că o condiţie de bază pentru existenţa dreptului o constituie prezenţa relaţiilor sociale)

# Cuvânt-înainte

O carte dedicată *Dreptului* cu intenţia declarată de autor de a contribui la cunoaşterea realităţii juridice ca fenomen social şi având drept ţintă pe cititorii nejurişti, care însă înţeleg şi preţuiesc spiritul său, nu este deloc o întreprindere facilă aşa cum ar părea la prima vedere. Spun aceasta deoarece atât limbajul – în acest caz, ca mijloc de comunicare în scris cu cititorul –, cât şi temele abordate trebuie atent alese pentru atingerea scopului demersului eseistic al autorului, şi anume acela de informare juridică.

De altfel, juristul Mihail Albici ne-a obişnuit de-a lungul timpului cu apariţii editoriale apreciate prin diversitatea subiectelor şi a modului de abordare a acestora: *Sfaturi juridice pe înţelesul fiecăruia* (informare juridică), *Scrieri despre drept* (publicistică juridică), *Despre drept şi ştiinţa dreptului* (eseu), *Despre drept şi ştiinţa administraţiei* (interviuri).

Lucrarea de faţă se remarcă prin conţinutul bogat de idei referitor la drept ca fenomen complex al vieţii sociale şi se impune ca o lectură accesibilă cititorului prin stilul clar şi concis al autorului ei.

„De ce dreptul" este întrebarea pe care autorul o ridică încă din *Introducere,* pentru ca tot el să răspundă: „Pentru că într-o societate modernă şi democratică oamenii trebuie să dobândească deprinderi menite a le permite cunoaşterea şi interpretarea textelor juridice."

În acest sens, în economia cărții este relevantă triada realitate socială – științe sociale – drept. De asemenea, sunt interesante prezentarea diacronică a dreptului, precum și conexiunile religie-drept, morală-drept, stat-drept ș.a., fiind dominantă legătura dintre drept și cultură care contribuie, în opinia lui Mihail Albici, la întronarea spiritului de legalitate.

Deopotrivă, această carte poate marca un început în cercetarea problematicii dreptului, intenția mărturisită a autorului fiind aceea de a înfățișa principalele ramuri și instituții ale dreptului de o manieră generală, fundamentată însă pe o bibliografie valoroasă care poate incita la lectură pentru dobândirea suplimentară a cunoștințelor juridice.

Evidențiem aici capitolele dedicate sistemelor de drept, dreptului european și drepturilor omului, și, mai ales, cele referitoare la dreptul public și la cel privat, cu trimiteri succinte, dar semnificative pentru cititorul neinițiat în tainele dreptului, la noile coduri: civil și de procedură civilă, penal și de procedură penală.

În fine, cartea este un omagiu adus dreptului și, în același timp, un îndemn convingător la cunoașterea dreptului și a gândirii juridice, pentru care autorul ei merită cu prisosință prețuirea și felicitările noastre.

Prof. univ. dr. Ovidiu Predescu
Director al publicațiilor „Dreptul”

# Argument

*Românii au avut parte de juriști străluciți. Ei au fost exponenții unei culturi juridice care s-a exprimat vizibil chiar înainte de marile reforme legislative ce au avut loc în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În legătură cu această cultură, marele jurist Andrei Rădulescu, fost președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție și, ulterior, președinte al Academiei Române, rostea, în perioada interbelică, de la tribuna înaltului for științific, următoarele cuvinte: „Am avut și avem o cultură juridică, dar nu este destul de cunoscută și apreciată. Forma aceasta de cultură se distinge nu numai prin bogăție și diversitate, ci și prin valoarea ei. Aproape toată are la temelie dreptul roman sau al popoarelor romane, precum și însemnate calități de întocmire".*

*Existența și tradiția culturii juridice românești este evidențiată și de faptul că în timp ce acum mai bine de un secol și jumătate întreaga noastră legislație beneficia de o codificare modernă, într-o serie de țări europene legislația de sorginte feudală a dăinuit încă o bună perioadă de timp.*

*Secolul trecut a adus în prim-plan juriști de excepție care au avut contribuții însemnate la consolidarea și perfecționarea științei dreptului românesc. Marele civilist Dimitrie Alexandresco a început încă din primii ani ai acestuia editarea lucrării „Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine" care cuprindea 15 volume. Se apreciază a fi cea mai cuprinzătoare și voluminoasă lucrare juridică de autor din cultura română. Cam în aceeași perioadă Matei Cantacuzino edita lucrarea „Elementele dreptului civil",*

*considerată până astăzi o operă de maturitate științifică. Activitatea a fost continuată de cei care le-au urmat, între aceștia putându-i aminti pe Constantin Hamangiu, Vintilă Dongoroz, Mihail Eliescu, Vespasian Pella, Traian Ionașcu, Tudor Drăganu, Mihai Jacotă, Vladimir Hanga, Ion Deleanu și încă mulți alții. Se poate aprecia că în prezent opera scrisă a acestora este semnificativă. Ei au realizat, cu rigoare științifică, o cercetare amănunțită a instituțiilor dreptului. În aceste condiții se poate pune, pe bună dreptate, întrebarea: de ce mai este nevoie de încă o carte într-un domeniu în care s-a scris mult și s-a scris, în general, și bine?*

*În anii șaizeci ai secolului trecut în lume au apărut semnele vizibile ale unor schimbări majore. Trăim astăzi, după opinia a numeroși sociologi, într-o „societate a cunoașterii" (sau a „informației"), dominată de experții din diferite domenii. După opinia unor economiști trăim într-o „economie a cunoașterii" care disemineză importante cunoștințe în domeniul economic și financiar-bancar, enumerarea putând continua. Așadar, societatea are nevoie de oameni mai bine pregătiți și informați. Informare care trebuie să fie prezentă nu numai în profesie, ci și în domenii care au legătură cu existența umană și o influențează. Domenii între care se înscrie și dreptul.*

*De ce dreptul? Pentru că într-o societate modernă și democratică oamenii trebuie să dobândească deprinderi menite a le permite cunoașterea și interpretarea textelor juridice. Mai mult, în acest tip de societăți între cultură și drept se creează o legătură menită să contribuie la întronarea spiritului de legalitate. De altfel, în acest sens, profesorul Jacqueline Russ remarcă: „Asistăm la reintegrarea dreptului și a ideii de drept în dezbaterea culturală: problema dreptului – pe care marxismul îl reducea la o suprastructură – se află din nou la ordinea zilei. Statul de drept, formă de organizare politică*

*ce garantează libertatea individului și cumpănește prin lege legăturile sociale, se află de acum înainte în centrul oricărei dezbateri". Aceste preocupări depășesc în societatea de astăzi sfera profesioniștilor dreptului. Pentru că regulile juridice organizează funcționarea statului, impun obligații, asigură valorificarea unor interese ale persoanelor fizice sau juridice ș.a. Dreptul trebuie să devină, în anumite limite și cu decența de rigoare, un bun al cât mai multor oameni. De altfel, un cunoscut om de drept, francezul Michel Troper, apreciază că în zilele noastre „trăim din ce în ce mai mult sub imperiul dreptului".*

*Afirmam anterior că în domeniul dreptului s-a scris mult și bine. S-a scris însă aproape în exclusivitate la nivelul specialistului, la nivelul celor pentru care dreptul, știința dreptului, reprezintă o preocupare constantă. Mai puțin s-a scris pentru cei care fără a fi juriști înțeleg spiritul dreptului și doresc să se informeze asupra unor aspecte ce intră în sfera acestuia. În ultimele decenii actele și faptele juridice în virtutea cărora se nasc raporturi juridice au cunoscut o creștere spectaculoasă, simțindu-se o acută nevoie de cunoaștere a conceptelor de bază cu care operează dreptul. La aceasta se adaugă și faptul că în decurs de numai câțiva ani – începând din anul 2011 – au intrat în vigoare noi coduri de legi fundamentale care au adus modificări, majore am putea spune, în ramurile de drept respective. Este vorba de Codul civil și Codul de procedură civilă, precum și Codul penal și Codul de procedură penală. Putem spune că inițierea în sistemul dreptului poate constitui un punct de plecare pentru înțelegerea unor probleme referitoare la dreptul pozitiv care nu constituie altceva decât normele juridice aflate în vigoare, adică reglementările care guvernează întreaga noastră viață socială.*

*Lucrarea poate fi utilizată și ca punct de plecare pentru a cerceta problematica dreptului, fixarea unor cunoștințe. Intenția noastră a*